

UVODNIK

»Z IZZIVI NOVIM IZZIVOM NAPROTI«

Spoštovani bralci in avtorji Biltena SV!

Biltena SV ni več. Postal je zgodovina. Pred vami je prva številka Sodobnih vojaških izzivov. S spremembo imena publikacije, ki jo izdaja Generalštab Slovenske vojske, udejanjamo že lani najavljeno uveljavljanje strategije uredniškega odbora. Tako se končuje proces nove podobe in višje kakovosti na podlagi novih standardov iz leta 2009, kar je bil ob veliki pomoči avtorjev tudi vzrok za uspeh leta 2010 – uvrstitev v mednarodno podatkovno bazo.

S spremembo imena postavljamo temelje za boljšo prepoznavnost publikacije v domači in mednarodni strokovni javnosti. Prejšnji naziv Bilten SV je namreč sporočal, da gre za interno glasilo Slovenske vojske in je govoril o lastniku glasila. Novo ime pa sporoča, da je to vojaška publikacija, ki se ukvarja s proučevanjem sodobne problematike in pojavov, ki lahko pomenijo izziv za vojaške in varnostne organizacije, vlade, politike in družbe. Raziskovalci in bralci, ki jih zanima vojaško področje, bodo lahko tudi na podlagi iskanja nazivov publikacij lažje odkrili osrednjo vojaško publikacijo v Republiki Sloveniji.

Ime se je spremenilo, strategija ostaja ista. Želimo najmanj ohraniti dosedanje kakovostno raven. Sodobni vojaški izzivi bodo podprli razvoj slovenske vojaške inteligence in omogočali kritično razpravo o sodobnih smernicah in vprašanih razvoja oboroženih sil, obrambnih in varnostnih sistemov ter vojskovanja. Pri tem si bomo prizadevali za povečanje znanstvenih člankov, še posebno avtorjev z Ministrstva za obrambo. Želimo si več sodelovanja z avtorji sorodnih tujih publikacij. Predvsem pa želimo prispevati k izmenjavi kritičnih pogledov na razvoj Slovenske vojske in slovenskega obrambnega sistema. Temu bomo namenili tudi drugo letošnjo številko in tako ob 20-letnici slovenske države prispevali svoj delež pri ocenjevanju stanja, v katerem smo, in smeri, v katero naj gremo. Vabimo vse, da se pridružite in prispevate svoje strokovne in kritične poglede na razvoj Slovenske vojske.

Pri pripravi številke, ki je pred vami, smo želeli doseči cilj, ki smo si ga postavili že lani, in sicer izdati številko, v kateri bodo prevladovala naravoslovne vsebine.

Marko Jordan in **Janez Hafner** predstavljata trenažna sistema, ki temeljita na virtualnih simulacijah, in rezultate dveh projektov, v katerih so bili obravnavani primerjava in njihova morebitna umestitev v trenažne sisteme SV ter njihov pomen za usposabljanja in urjenje v oboroženih silah.

Mihael Nagelj se posveča novim konceptom bojevanja, ki jih omogočajo informacijske in komunikacijske tehnologije. Ugotavlja, da uspešnost sprememb ni le v uvajanju tehnologij, temveč pretežno v vzvodih, s katerimi področje informacij vpliva na procese odločanja in posledično na fizične učinke vojaških nalog.

Aleksej Jerman Blažič obravnava področje elektronskega varnostnega označevanja na primeru aktualnega tehnološkega razvoja in tehnološke standardizacije Nata s poudarkom na varnostni obravnavi, varni izmenjavi podatkov v meddomenskem okolju in tehnikah elektronskega varnostnega označevanja.

Barbara Hubad, Maja Berden Zrimec, Alexis Zrimec in **Aleš Lapajne** ugotavljajo, da je pravočasno in pravilno zaznavanje bioloških nevarnosti bistveno za podporo ter zaščito bojevnika in civilnega prebivalstva ob delovanju sovražnih sil, epidemiji, nesreči ali terorističnem delovanju, zato so pripravili postopke za zaznavanje takšnih nevarnosti in jih tudi preizkusili na primeru ustekleničene vode.

Problematika kakovosti pri večjih in zahtevnejših naložbah zanima **Janeza Hafneja**, ki je sodeloval pri projektu, v katerem so rešitve gradili na nakupu informacijskih sistemov, ki poleg tehnoloških rešitev prinašajo tudi procesne in organizacijske spremembe. Izdelali so hibrid, ki temelji na najboljših praksah.

Avdulla Pelaj in **Teodora Ivanuša** iščeta odgovore na vprašanja, kdo, zakaj, kako in kdaj bi lahko v Republiki Sloveniji uporabil orožje za množično uničenje, analizirata pravne podlage in ustreznost načrtovanja obrambe pred takim orožjem ter ponujata nekaj izboljšav.

Marjan Zupančič ugotavlja, da sta enostarešinstvo in subordinacija temeljni načeli, ki sta sinonim za hierarhično ureditev vojaške organizacije, v kateri delujejo tudi vojaški atašeji, širok razpon različnih nalog in položajev v mednarodnem okolju pa je lahko vzrok za odstopanje od ustaljenih postopkov delovanja v domovini.

Maj Fritz predstavlja mednarodni kodeks delovanja zasebnih varnostnih in vojaških podjetij, ki vsebuje priporočila za države in zasebna podjetja o urejanju statusa, delovanja, nadzora in odgovornosti zanje, saj večina držav nima ustrezne zakonodaje, ki bi to področje urejala.

Status borca v mednarodnem pravu oboroženih spopadov, pojav tako imenovanih nezakonitih borcev in vprašanje statusa pripadnikov zasebnih vojaških in varnostnih podjetij zanimajo **Nejca Lahmeta**, ki kritično obravnava tudi položaj borcev v mednarodnem oboroženem spopadu v Afganistanu.

Branko Urbanč se posveča prispevku duhovne oskrbe v Slovensko vojsko še posebno takrat, ko so njeni pripadniki na dolžnostih zunaj domovine in se spoprijemajo s popolnoma drugačnimi težavami, potrebami in izzivi.

Tokratno številko zaključujemo s prikazom knjige, ki jo je lani izdal George Marshall Center, uredila pa jo je Sabine Collmer.

Tako uvajamo novo rubriko in vabimo k sodelovanju.